

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 8Csp/15/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8223200544
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tomáš Dulina
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2024:8223200544.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov sudcom JUDr. Tomášom Dulinom v spore žalobcu: Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtňa 48, Bratislava, IČO: 35 831 154, právne zastúpeného: JUDr. Ján Šoltés, advokát, so sídlom Mýtňa 48, Bratislava, proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, o zaplatenie 4 944,14 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu z a m i e t a .

II. Žalovanému p r i z n á v a voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 27.03.2023 sa pôvodný žalobca, obchodná spoločnosť Všeobecná úverová banka, a.s., so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155 domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť mu sumu 4 944,14 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 02.09.2020 do zaplatenia a nahradiť žalobcovi trovy konania. Žalobu odôvodňoval tým, že pôvodný žalobca a žalovaný uzatvorili dňa 05.02.2018 zmluvu o pôžičke č. 6272385 / 1820001337 (evidenčné číslo zmluvy/ príd. autorizačný kód), na základe ktorej poskytol Žalobca Žalovanému pôžičku vo výške 8000 Eur („Schválená výška pôžičky“). Podľa zmluvy o pôžičke mal Žalovaný splácať pôžičku v pravidelných 96 mesačných splátkach v sume 148,25 Eur, a to až do celkovej sumy pôžičky vo výške 14232 Eur. Do podania žaloby uhradil Žalovaný z vyššie uvedenej zmluvy sumu 6008,5 Eur. Vzhľadom na to, že Žalovaný porušil svoju povinnosť splácať poskytnutú pôžičku resp. jednotlivé povinné splátky riadne a včas t.j. v súlade so zmluvou a podmienkami k zmluve, Žalobca listom zo dňa 26.06.2020 – Predžalobná upomienka, vyzval Žalovaného k úhrade dlžných splátok, na čo poskytol Žalovanému dodatočnú lehotu na plnenie viac než 30 dní. Súčasne Žalobca Žalovaného upozornil, že ak nedôjde aspoň k úhrade najstaršej omeškanej splátky, Žalobca bude oprávnený úver zosplatiť. Žalovaný ani v dodatočne poskytnutej lehote dlžné splátky neuhradil. Žalobca využil oprávnenie v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia dňa 19.08.2020 úver zosplatiť, o čom bol Žalovaný informovaný listom z dňa 27.08.2020 - „Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru“. Ku zosplateniu samotnému došlo až po márnom uplynutí dostatočne dlhej dodatočnej lehoty na plnenie, a to vo vzťahu ku splátke splatnej bezprostredne pred zosplatením. Splátka uvedená v Predžalobnej upomienke je len najstaršou omeškanou splátkou, táto však neurčuje začiatok plynutia premičacej lehoty. Neuhradením aspoň splátky uvedenej v Predžalobnej upomienke sa Žalovaný dostal do omeškania viac než 3 mesiace, a teda súčasne Žalobcovi vzniklo v zmysle §53 ods. 9 ObčZ oprávnenie vyhlásiť dlh za splatný v celom rozsahu naraz. Keďže ku zosplateniu dlhu nedochádza automaticky priamo zo zákona, v zmysle zákonnej úpravy musel Žalobca počkať na vznik potrebnej dĺžky

omeškania dlžníka. Do podania žaloby Žalovaný dlžné splátky neuhradil. Právo žalobcu na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti upravuje čl. 14.2 zmluvných podmienok. Celkový dlh Žalovaného ku dňu podania návrhu predstavuje sumu 4944,14 Eur. Žalobca si zároveň uplatňuje zákonné úroky z omeškania, a to od šiesteho dňa nasledujúceho po Oznámení o vyhlásení okamžitej splatnosti, nakoľko oznámenie bolo zaslané obyčajnou listovou zásielkou, kde bežná doba doručenia je 5 dní. V zmysle čl. 15.2 sa zásielka považuje za doručení piatym dňom od podania na poštovú prepravu. Zmluvnú pokutu, evidovanú v priloženom Prehľade splátok a úhrad v stĺpci „Pokuta“ v sume 605,74 Eur, si Žalobca v tomto konaní neuplatňuje. Ku dňu podania žalobného návrhu mal Žalovaný uhradiť sumu 10952,64 Eur / označené v Prehľade splátok a úhrad ako stĺpec „Splátka“/. Uvedenú sumu (ďalej ako „istina“) tvorí: súčet predpísaných splátok do zosplatnenia dlhu („suma splátok“) a suma po zosplatnení: Počet splátok Výška splátky Suma splátok (počet*výška) Suma po zosplatnení Spolu Istina (Eur) 29 148,25 4299,25 6653,39 = 10952,64 Ku dňu podania žalobného návrhu Žalovaný uhradil sumu 6008,5 Eur, ktoré sú riadnymi splátkami poskytnutého finančného plnenia. Uvedená suma je v Prehľade splátok a úhrad evidovaná v stĺpci „Úhrada“. Istina - Úhrady = Žalovaná suma 10952,64 Eur - 6008,5 Eur = 4944,14 Eur Zostatok pohľadávky evidovaný v Prehľade splátok a úhrad /stĺpec „Zostatok“/ vo výške 5549,88 Eur, zahŕňa aj zmluvnú pokutu vo výške 605,74 Eur /stĺpec „Pokuta“/, ktorú si Žalobca v tomto konaní neuplatňuje.

2. Ako dôkazy na preukázanie svojich tvrdení žalobca v žalobe označil a v prílohe predložil zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 1820001337, štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere, obchodné podmienky, informácie v zmysle zákona o ochrane osobných údajov, spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu, predžalobnú upomienku s doručenkou a oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru (bez doručenky), Notársku zápisnicu a Prehľad splátok a úhrad.

3. Uznesením súdu zo dňa 13.12.2023, č.k. 8Csp/15/2023 - 112 bolo pripustené, aby namiesto pôvodného žalobcu do konania na strane žalobcu vstúpila Intrum Slovakia, s.r.o., so sídlom Mýtna 48, Bratislava, IČO: 35 831 154.

4. Uznesením zo dňa 13.12.2023, č.k. 8Csp/15/2023 - 114 súd zamietol návrh Občianskeho združenia Všeobecná ochrana práv a spotrebiteľov, so sídlom Šafárikovo námestie 7, Bratislava, IČO: 42 362 962 na jeho pribratie do konania ako osobitného subjektu na strane žalovaného.

5. Žalovanému bola žaloba s jej prílohami a výzvou na vyjadrenie sa k ich obsahu doručená do vlastných rúk dňa 12.10.2023. Žalovaný sa k výzve súdu v stanovenej lehote nevyjadril.

6. Žalobca v podaní doručenom súdu dňa 09.11.2023 na základe výzvy súdu k skúmaniu schopnosti žalovaného splácať spotrebiteľský úver uviedol, že jeho právny predchodca pred uzatvorením zmluvy o úvere skúmal schopnosť žalovaného splácať spotrebiteľský úver s odbornou starostlivosťou. Žalovaný zároveň podpisom danej zmluvy prehlásil, že všetky ním uvádzané údaje sú pravdivé. Žalovaný taktiež prehlásil, že ku dňu podpisu zmluvy mu neboli známe žiadne okolnosti, ktoré by mohli mať vplyv na riadne plnenie jeho záväzku. Uvedené vyhlásenia sú súčasťou uzatvorenej zmluvy, teda žalovaný mal možnosť sa s podmienkami plnenia oboznámiť a tieto nerozporoval. Zmluvné podmienky boli žalovaným riadne podpísané. Žalovaný zároveň z titulu zamestnanca preukázal výšku jeho mesačného príjmu. Zmluvne stanovená výška mesačnej splátky sa tak s poukazom na žalovaným uvádzané hodnoty javí ako primeraná. Žalovaný spočiatku riadne hradil predpísané splátky, pričom náš právny predchodca nemal dosah na okolnosti, ktoré po podpise zmluvy znemožnili žalovanému riadne splácať poskytnutý úver a o týchto ani nemohol mať vedomosť. Žalobca taktiež poukazuje na tú skutočnosť, že žalovaný žiadnym spôsobom neinformoval jeho právneho predchodcu o zmene finančných pomerov, ktoré by znemožnili žalovanému riadne splácanie poskytnutého úveru. Rovnako tak zo strany žalovaného nebola prednesená žiadosť o prípadné zníženie mesačnej splátky, ktorú by náš právny predchodca posúdil a so žalovaným dohodol nové podmienky splácania. Na tomto mieste možno tiež spomenúť, že veriteľ si vyžiadal od žalovaného za účelom overenia jeho bonity súhlas s použitím jeho osobných údajov za účelom preverenia jeho úverovej histórie v Nebankovom registri klientskych informácií a v Spoločnom registri bankových informácií ako aj s cieľom preverenia existencie jeho pracovného pomeru v Sociálnej poisťovni. Z uvedeného vyplýva, že veriteľ sa nedopustil konania, ktoré predstavuje hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1, za ktoré by prichádzala do úvahy sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru podľa v § 11 ods. 2 veta druhá zákona o spotrebiteľských úveroch. Žalobcov právny predchodca tak postupoval plne v súlade s ust. § 7 ods. 1 z. č. 129/2010 Z.z. platným a účinným v čase uzatvorenia zmluvy. Oznámenie o vyhlásení predčasnej splatnosti úveru bolo žalovanému zaslané

formou obvyčajnej listovej zásielky, doručenkou preto žalobca nedisponuje. Súčasne však poukazuje na to, že pred vyhlásením splatnosti úveru bola žalovanému zasielaná výzva, tzv. predžalobná upomienka v súlade s ust. § 53 ods. 9 OZ, ktorej obsahom bolo aj upozornenie na vyhlásenie okamžitej splatnosti úveru. Predmetnú listinu žalovaný riadne prevzal dňa 06.07.2020. Žalobca je toho právneho názoru, že nijakým výkladom ust. § 53 ods. 9 OZ, nemožno vyvodiť záver, že zákonodarca vyžaduje 2 úkony pre vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru, jednak výzvu podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a vyhlásenie mimoriadnej splatnosti, ku ktorým musí byť preukázané doručenie oboch listín. Takýto výklad predmetného ustanovenia je podľa názoru žalobcu príliš extenzívny, pretože cieľom zákonodarcu bolo v prvom rade, aby bol dlžník preukázateľne upozornený na možnosť predčasného zosplatnenia úveru a toto upozornenie sa dostalo do jeho dispozičnej sféry, t. j. aby sa mohol oboznámiť s obsahom takého upozornenia. Žalovaný sa doručením upozornenia podľa § 53 ods. 9 OZ, za ktoré sa dá považovať predžalobná upomienka s obsahom takéhoto upozornenia oboznámil. Následne pôvodný veriteľ využil možnosť predčasného zosplatnenia úveru, ku ktorému úkonu síce žalobca nepredkladá doručenkou alebo doklad preukazujúci odoslanie listiny na poštovú prepravu, nakoľko predmetná listina o zosplatnení úveru má deklaratórny charakter, pričom účinky nastávajú spätne oboznámením sa žalovaného s obsahom listiny o zosplatnení úveru. Žalovaný tak pozitívne vedel aké dôsledky bude mať pre neho nezaplatenie splatnej splátky, pre ktorú pôvodný veriteľ zosplatnil úver v celosti. Žalobca má vzhľadom na uvedené za to, že boli splnené podmienky na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru podľa § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka. Ďalej uviedol, že žalovaný sa dostal do omeškania splátkou splatnou 20.04.2020 v sume 148,25 Eur. K podaniu priložil listinné dôkazy, ktoré už tvorili prílohu podanej žaloby, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 11CoCsp/11/2021 – 179 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 14CoCsp/52/2020 – 180.

7. Na prejednanie sporu súd nariadil pojednávanie na deň 15.02.2024. Na pojednávanie sa dostavil žalovaný. Právny zástupca žalobcu ospravedlnil svoju neúčast' a neúčast' žalobcu na pojednávaní a súhlasil s prejednaním a rozhodnutím veci v ich neprítomnosti, preto súd podľa § 180 Civilného sporového poriadku rozhodol o tom, že pojednávanie uskutoční v ich neprítomnosti, nakoľko nebol daný návrh ani dôvody odročenia pojednávania v zmysle § 183 a § 184 CSP.

8. Súd sa oboznámil s obsahom žaloby a písomných vyjadrení strán sporu, vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom všetkých listinných dôkazov predložených žalobcom, pričom vykonanie žiadneho z dôkazov nebolo žalovanými namietané ani súdom vyhodnotené ako nedôvodné či neúčelné a sám žalovaný žiadne dôkazy nenavrhol a zistil tento skutkový stav:

9. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že je pravdou, že s pôvodným žalobcom uzavrel zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Ďalej uviedol, že predmetný úver v dôsledku jeho životnej situácie nezvláda splácať.

10. Na základe vykonaného dokazovania súd považoval za nesporné, že právny predchodca žalobcu - Všeobecná úverová banka a. s., uzavrel dňa 05.02.2018 so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 1820001337, pričom veriteľ, teda právny predchodca žalobcu, poskytol žalovanému bezúčelový spotrebiteľský úver vo výške 8 000 eur, s mesačnou splátkou vo výške 148,25 eur. Ďalej zmluva obsahuje nasledovné údaje: Celkové náklady spotrebiteľa 6 232 eur, Celková čiastka 14 232 eur, Sadzba poistenia 0,00 %, Počet splátok 96, RPMN 17,40 %, Prvá splátka splatná dňa 20.03.2018, Odplata 17,40 %, Priemerná hodnota RPMN 8,80 %, Fixná ročná úroková sadzba 17,40 %, Termín konečnej splatnosti dňa 20.02.2026, Najvyššia prípustná výška odplaty 17,50 %. Splátky splatné vždy 20. dňa v mesiaci. Zmluva trvá 96 mesiacov alebo do splatenia všetkých záväzkov klienta podľa zmluvy. K pomerom spotrebiteľa - žalovaného sa v zmluve uvádza, že je slobodný, nemá žiadnu vyživovaciu povinnosť, je zamestnaný a jeho čistý príjem za ostatné 3 mesiace predstavuje 705,73 eur, 1 097,33 eur a 591,35 eur, priemerný čistý mesačný príjem žalovaného predstavuje sumu 798,14 eur, mesačné finančné výdavky (napr. splátky úverov, hypoték, lízingov) predstavujú sumu 0 eur.

11. V zmysle bodu 14.2 zmluvy o spotrebiteľskom úvere je následkom nesplácania spotrebiteľského úveru vyhlásenie okamžitej splatnosti pôžičky: Banka je oprávnená v prípade riadneho a včasného nesplácania splátok pôžičky žiadať od klienta zaplatenie celej pohľadávky pred dátumom konečnej splatnosti pôžičky, ktorá sa stane okamžite splatnou (vyhlásiť okamžitú splatnosť pôžičky), ak je Klient v omeškaní s úhradou jednej splátky alebo čiastočného plnenia jednej splátky počas obdobia dlhšieho ako 3 mesiace, a to za podmienok ustanovených v § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka. Súčasťou

dokumentu je aj splátkový kalendár úveru počnúc prvou splátkou dňa 20.03.2018 a končiac splátkou dňa 20.02.2026.

12. Na základe Rámcovej zmluvy o postúpení pohľadávok bola pohľadávka právneho predchodcu žalobcu voči žalovanému ku dňu 21.09.2023 postúpená na spoločnosť Intrum Slovakia, s.r.o., ktorá so vstupom do tohto konania súhlasila.

13. Podľa prehľadu splátok a úhrad žalovaný uhradil spolu na úver celkom sumu 6 008,50 eur.

14. Zo žalobcom predložených Štandardných európskych informácií o spotrebiteľskom úvere zo dňa 05.02.2018, týkajúcich sa zmluvy ev. č. 1820001337 vyplýva, že na základe predmetnej zmluvy došlo zo strany právneho predchodcu žalobcu k poskytnutiu bezúčelového spotrebiteľského úveru vo výške 8 000 eur, prevodom na účet spotrebiteľa. Zmluva je uzatvorená na dobu určitú s termínom konečnej splatnosti úveru dňa 20.02.2026. Úver je splácaný mesačnými anuitnými splátkami: mesačná splátka vo výške 148,25 eur, počet splátok 96 s termínmi splátok do 20. dňa príslušného kalendárneho mesiaca. Celková čiastka, ktorú bude spotrebiteľ musieť zaplatiť je 14 232 eur. Úroková sadzba spotrebiteľského úveru je 17,40 % ročne a totožne je dohodnutá aj RPMN.

15. Z predžalobnej upomienky, ktorú pôvodný žalobca doručil súdu ako prílohu k podanej žalobe vyplýva, že dňa 26.06.2020 vyzval veriteľ dlžníka, aby v lehote do 05.08.2020 uhradil omeškané splátky vo výške 444,75 eur. Predžalobná upomienka bola žalovanému doručená dňa 06.07.2020. Z oznámenia o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru zo dňa 27.08.2020 vyplýva, že uvedeným dňom žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru č. zmluvy 1820001337 a od žalovaného žiadal zaplatiť sumu 7 247,33 eur. Doručenie tohto oznámenia žalovanému žalobca v konaní nepreukazoval.

16. Podľa predloženého prehľadu splátok a úhrad k zmluve súd zistil, že žalobca predpísal žalovanému splátky v sume po 148,25 eur, pričom žalovaný zaplatil v období od 15.03.2018 do 31.01.2023 spolu sumu 6 008,50 eur. Žalovaný rozsah čerpania ako aj splatenia poskytnutého spotrebiteľského úveru v konaní nespochyboval.

17. Z notárskej zápisnice sp. zn. N XXXX/XXXX, NZ XXXXX/XXXX, D. XXXXX/XXXX z 11.12.2017 súd zistil, že žalobca a obchodná spoločnosť Consumer Finance Holding a.s., Hlavné nám. 12, Kežmarok, IČO: 35 923 130 ako aj obchodná spoločnosť VÚB Leasing, a.s., so sídlom Mlynské Nivy 1, Bratislava, IČO: 31 318 045 ňou uzavreli projekt rozdelenia zlúčením, na základe ktorého sa pôvodný žalobca stal nástupníckou spoločnosťou po spoločnosti Consumer Finance Holding a.s., Hlavné nám. 12, Kežmarok, IČO: 35 923 130, s výnimkou produktov splátkového predaja QCar a Triangel.

18. Pokiaľ ide o právne posúdenie žalobou uplatneného nároku, bolo potrebné vychádzať z toho, že obchodná spoločnosť VÚB, a.s., ktorá bola pôvodným veriteľom v úverovom vzťahu so žalovaným je obchodnou spoločnosťou, ktorej jedným z predmetov podnikania (činnosti) zapísaným v obchodnom registri je poskytovanie úverov. Predmetom zmluvy, ako je to v nej aj výslovne uvedené pri vyznačení druhu úveru bolo dojednanie bezúčelového spotrebiteľského úveru, jednalo sa tu o spotrebiteľský úver, preto súd pri právnom posúdení uvedenej zmluvy a z nej uplatnených nárokov vychádzal z ustanovení ZoSÚ účinného v čase uzavretia zmluvy ako aj zo všeobecnej úpravy spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku (§ 52 a nasl.). Keďže žalobca tvrdil, že uplatňovanú pohľadávku nadobudol od pôvodného veriteľa postúpením, bolo potrebné aplikovať tiež relevantné zákonné ustanovenia o postúpení pohľadávky.

19. Podľa § 1 ods. 2 ZoSÚ spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona možno poskytnúť len bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa alebo na účet stavebného sporiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa;1) tým nie je dotknuté bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu.18b) Spotrebiteľským úverom sú aj mladomanželský úver podľa osobitného predpisu,1a) niektoré stavebné úvery a iné úvery podľa osobitného predpisu1b)

a nezabezpečené úvery poskytované spotrebiteľom na účely rekonštrukcie nehnuteľnosti určenej na bývanie, pričom ustanovenia osobitných predpisov^{1c}) týkajúce sa poskytovania týchto úverov tým nie sú dotknuté; obmedzenie hornej hranice výšky úveru podľa odseku 3 písm. f) sa na tieto úvery nevzťahuje.

20. Podľa § 1 ods. 8 ZoSÚ ustanoveniami tohto zákona nie sú dotknuté ustanovenia Občianskeho zákonníka ani osobitných predpisov (napr. zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa).

21. Podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

22. Podľa § 7 ods. 2 ZoSÚ spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

23. Podľa § 7 ods. 4 ZoSÚ veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní s vynaložením odbornej starostlivosti na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver získať a účelne využívať údaje o spotrebiteľských úveroch tak, aby boli splnené podmienky podľa odsekov 16 a 17.

24. Podľa § 7 ods. 16 ZoSÚ veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery

- a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a
- b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

25. Podľa § 7 ods. 17 ZoSÚ vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ

- a) poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5,
- b) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veritelia, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veritelia podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

26. Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

27. Osobitné zákonné podmienky postupiteľnosti pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú upravené v § 17 ZoSÚ, ktorý ku dňu 21.09.2023, kedy mala byť predmetná pohľadávka postúpená, tieto podmienky upravoval nasledovne:

28. Podľa § 17 ods. 1 ZoSÚ práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu; to neplatí, ak prechádza alebo sa postupuje pohľadávka so všetkými právami s ňou spojenými a

- a) ide o prechod alebo postúpenie z veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu na veriteľa podľa § 20 ods. 1 písm. a), banku, zahraničnú banku alebo pobočku zahraničnej banky, a
- b) prechádza alebo postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

29. Podľa § 17 ods. 2 ZoSÚ práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu; to neplatí, ak prechádza alebo sa postupuje pohľadávka so všetkými právami s ňou spojenými a

- a) prechádza alebo postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a
- b) ide o prechod alebo postúpenie z veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver na blízku osobu spotrebiteľa, a to na základe písomnej žiadosti spotrebiteľa.

30. Z uvedených ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch jasne vyplýva zákonná podmienka postupiteľnosti pohľadávky v podobe splatnosti postupovanej pohľadávky.

31. Vychádzajúc z § 7 ZoSÚ je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta veriteľom. Pokiaľ si veriteľ uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa, t.j. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, zákon o spotrebiteľských úveroch a ďalšie. Bolo na veriteľovi, aby tento preukázal, že bonitu žalovaného náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z § 7 ZoSÚ. Odborná starostlivosť predpokladá overenie údajov, ktoré dlžník veriteľovi uviedol, resp. objektívne podložil minimálne potvrdením zamestnávateľa dlžníka. Nepochybne kľúčová je i povinnosť veriteľa využívať verejne dostupné informácie, akými sú napr. štátom publikované údaje o životnom a existenčnom minime podľa zák. č. 110/2006 Z. z. a o priemerných výdajoch obyvateľstva a tieto porovnávať so známymi alebo od spotrebiteľa zistenými informáciami o jeho príjmoch a výdavkoch (Najvyšší súd ČR pod sp. zn. 33Cdo/2178/2018).

32. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

33. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

34. Podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách účinného v čase postúpenia pohľadávky na žalobcu, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta; týmto nie sú dotknuté pravidlá pre postupovanie pohľadávok zo zmlúv o spotrebiteľskom úvere podľa osobitného predpisu ani pravidlá pre postupovanie pohľadávok zo zmlúv o úveroch na bývanie podľa osobitného predpisu. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

35. Výsledky vykonaného dokazovania priviedli súd v danom prípade k záveru, že žaloba je nedôvodná, a to z dôvodu podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ. V zmysle danej právnej úpravy je totiž veriteľ povinný pri poskytnutí spotrebiteľského úveru riadne zistiť bonitu klienta, teda či klient bude schopný splácať úver. Či veriteľ túto povinnosť riadne a v súlade so zákonom splnil musí súd rozhodujúci o žalobe veriteľa o plnenie zosplatennej istiny, úrokov a ostatného príslušenstva z úveru skúmať vždy. Túto schopnosť veriteľ posudzuje predovšetkým na základe údajov o príjmoch a výdavkoch tak, ako sa to aj uvádza v § 11 ods. 2 ZoSÚ. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti klienta je teda kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, z ktorej bude schopný úver splácať. Cieľom zákonodarcu bolo zamedziť zadlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne uhrádzať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu so spotrebiteľom uzavrie si má veriteľ zabezpečiť sám, a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver alebo údajmi z príslušných databáz. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie vyhodnotiť a overovať a za dostatočné sa považujú iba také informácie, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Pokiaľ však veriteľ takto nepostupuje, zákonodarca jasne zdefinoval jeho počínanie ako hrubé porušenie povinnosti a z toho vyvodil sankciu vo forme bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

36. Vzhľadom na jasnú, jednoduchú a zrozumiteľnú zákonnú úpravu v § 7 a § 11 ods. 2 ZoSÚ je povinnosťou každého žalobcu domáhajúceho sa žalobou nárokov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere preukázať splnenie tejto zákonnej povinnosti, teda uviesť skutkové tvrdenia ako konkrétne bola skúmaná bonita žalovaného, s akým výsledkom a označiť a pripojiť dôkazy na preukázanie splnenia tejto zákonnej povinnosti. Bolo na pôvodnom žalobcovi (nehovoriac o tom, že ide o profesionála v oblasti poskytovania úverov), aby súdu predložil všetky zákonom predpokladané dôkazy (teda vrátane výstupov z príslušnej databázy alebo registra) na preukázanie skúmania bonity s odbornou starostlivosťou.

37. Z vykonaného dokazovania súdu je zrejmé, že pri overovaní bonity žalovaného právny predchodca žalobcu disponoval určitými údajmi o výške príjmu žalovaného, ktoré sú uvedené vo formulári zmluvy. Nebolo však preukázané, či s odbornou starostlivosťou pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere posúdil schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver inak než na základe informácií poskytnutých žalovaným. Postup právneho predchodcu žalobcu pri skúmaní bonity spotrebiteľa preukázaný v konaní sa javí iba ako formálny a nezodpovedajúci odbornej starostlivosti. S odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver nie je možné bez porovnania mesačných príjmov a výdavkov žiadateľa.

38. Žalobca síce predložil súhlas žalovaného v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov, ktorým žalovaný udelil banke súhlas na preverenie jeho majetkových pomerov, nie je však zrejmé, akým konkrétnym spôsobom žalobca zisťoval príjem žalovaného (žalobca disponoval iba informáciou o výške posledných troch mesačných príjmov žalovaného, ktorej overenie súdu nepreukázal) ani ako skúmal výdavky žalovaného a jeho celkové úverové zaťaženie, respektíve ako tieto výdavky overil. Iba účelové použitie údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej schopnosti spotrebiteľa splácať úver, ako tomu v skutočnosti je, vyvoláva následky uvedené v § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Len samotné zhromaždenie informácií o klientovi, a navyše neúplné, nemožno samo o sebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Takýto spôsob zisťovania bonity klienta možno charakterizovať ako posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa. Žalobca nepredložil žiadne listiny, ktorými by overil žalovaným uvádzané skutočnosti, nie je teda zrejmé, ako skúmal príjmy žalovaného, výdavky žalovaného a jeho celkové úverové zaťaženie, respektíve ako tieto výdavky overil.

39. Z predložených dôkazov sa súdu javí, že veriteľ zisťoval ale neoveroval príjem žalobcu, hoci jeho povinnosťou je zisťovať nielen príjem, ale aj výdavky, a to nielen tie z úverových registrov. Pri skúmaní výdavkov musí veriteľ vykonať audit domáceho rozpočtu dlžníka, aby splnil povinnosť odbornej starostlivosti. Skúmanie výdavkov len nahliadnutím do databáz banky a úverových registrov, nie je dostatočné. Tieto databázy nemôžu dať úplný obraz o výdavkoch klienta, keďže medzi tie možno zaradiť aj bežné mesačné výdavky súvisiace s domácnosťou. Z lustrácie v úverových registrov je možné zistiť počet existujúcich úverov a výšku mesačnej splátky týchto úverov, ktoré spotrebiteľ už má, teda iba peňažné záväzky znižujúce príjem spotrebiteľa, avšak nemožno objektívne posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať úver. Pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, vrátane pravidelných mesačných výdavkov nemôže urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný

splácať požadovaný úver. Iba vzájomným porovnaním všetkých rozhodujúcich činiteľov je totiž možné vyhodnotiť, či spotrebiteľ je schopný a či pravdepodobne v budúcnosti (minimálne v období, na ktoré sa zmluva uzatvára) bude schopný plniť svoje záväzky.

40. Po príjme spotrebiteľa sú ďalšou zložkou, ku ktorej sa viaže povinnosť skúmania s odbornou starostlivosťou jeho výdavky, pričom nie je možné vychádzať len z tvrdení, či čestného prehlásenia spotrebiteľa, ak tieto nie sú podopreté konkrétnymi podkladmi a nestačí mať preukázaný len príjem spotrebiteľa, lebo zákon jasne hovorí o preverení údajov nielen o príjme, ale aj o výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, čo tu žalobca nepreukázal, že náležite preveril. Nebol produkovaný žalobcom ani jediný dôkaz o tom, že by preveril aj ďalšiu povinnú zložku, t.j. výdavky žalovaného, najmä výdavky na živobytie. V zmluve o spotrebiteľskom úvere nie je uvedené, že podľa zistenia veriteľa žalovaný nemá žiadne mesačné finančné výdavky. Tieto údaje sú zjavne nesprávne (nereálne), čo vyvracia možnosť postupu veriteľa s odbornou starostlivosťou. Nemôže tak byť pochyb o porušení zákonnej povinnosti veriteľa skúmať s odbornou starostlivosťou výdavky žalovaného, ak ten pri poskytnutí úveru vychádza z nulových finančných výdavkov žalovaného, a takto to uvedie do formulára zmluvy, hoci mal a mohol vedieť, že žalovaný určité základné finančné mesačné výdavky má. Veriteľ teda nezohľadňoval, neposúdil a nepreveril reálne príjmovú a výdavkovú zložku žalovaného, pokiaľ ide o ekonomický status žalovaného, preto žalobca nemôže úspešne tvrdiť, že jeho právny predchodca konal s odbornou starostlivosťou. Žalobca absolútne ničím nepreukázal skúmanie výdavkov žalovaného (minimálne na stravu, lieky, bývanie). Nejedná sa preto o konanie s odbornou starostlivosťou v prípade, ak veriteľ si tieto rozhodujúce skutočnosti vôbec nezistil a neoveril. Bez zohľadnenia príjmov a rovnako aj výdavkov podľa názoru súdu veriteľ nemohol objektívne posudzovať celkovú sociálno-ekonomickú situáciu žalovaného. Iba ich vzájomným porovnaním je možné vyhodnotiť, či spotrebiteľ je dostatočne solventný a či pravdepodobne v budúcnosti (minimálne v období, na ktoré sa zmluva uzatvára) bude schopný plniť svoje záväzky. Skúmanie bonity žalovaného zo strany veriteľa je potrebné považovať za nepreukázané a úplne formalistické (podporne vid' napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 12Co/136/2019). Opak žalobca nepreukázal.

41. Súd sa v plnom rozsahu stotožňuje aj so závermi vyslovenými Krajským súdom v Prešove v rozhodnutí sp. zn. 6Co/171/2016 zo dňa 27.10.2016 v zmysle ktorých: „Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa. Odvolací súd uvádza, že v tomto smere § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. vôbec nepôsobí odradzujúco, preto je dôvodné aplikovať ustanovenie generálneho zákona – Občianskeho zákonníka, a to § 3 ods. 1 o odmietnutí ochrany pri tak závažnom porušení povinnosti veriteľa na finančnom trhu. Poskytovanie úverov a pôžičiek je veľmi vážnym predmetom podnikateľskej činnosti, pretože pri tomto nejde o odplatu platenú v hotovosti, ale o odloženú platbu bez toho, aby bolo zrejmé, čo postretne dlžníka po uzavretí zmluvy. Ak je takáto agenda obzvlášť sledovaná z dôvodu neistých pomerov, ktoré môžu nastať po poskytnutí úveru, potom musia existovať prísne nároky na vyžadovanie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a vyhodnotiť bonitu spotrebiteľa, keďže na rozdiel od neistých okolností po uzatvorení zmluvy je stav spotrebiteľa z pohľadu jeho osobných majetkových pomerov v čase kontraktácie spoznaťelný. Ak Súdny dvor uznal ako odradzujúcu sankciu nepriznanie úrokov pri nezodpovednom prístupe dodávateľa na finančnom trhu pre porušenie konať s odbornou starostlivosťou, potom je podľa názoru odvolacieho súdu úplne eurokonformné aplikovať § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a porušenie závažnej povinnosti veriteľa považovať za odporujúce morálke.“

42. Súd dáva do pozornosti aj článok 26 preambuly smernice Európskeho parlamentu a rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, podľa ktorého členské štáty by mali prijať vhodne opatrenia na podporu zodpovedajúcich postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takému správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14.6.2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie,

ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

43. Aj z judikatúry Súdneho dvora EÚ jasne vyplýva povinnosť súdov skúmať pri spotrebiteľských zmluvách to, ako dodávateľ posudzoval bonitu spotrebiteľa. Súd v tejto súvislosti poukazuje napr. na aktuálny rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 5. marca 2020 vo veci C-679/2018 (OPR-Finance s.r.o. proti GK) podľa ktorého Články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offa existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23.

44. Záver súdu vo vzťahu k nutnosti riadneho preukázania skúmania bonity spotrebiteľa a čo toto v sebe musí obnášať nemôže byť pre žalobcu nijako nový, či prekvapivý. Súd v tejto súvislosti poukazuje napr. na rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 10Csp/62/2019 zo dňa 20.02.2020 alebo na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 5Co/107/2019 zo dňa 13.02.2020, ktoré žalobcovi musia byť známe, keďže sa týkajú obdobných úverových zmlúv jeho právneho predchodcu a rovnako porušenia povinnosti skúmať bonitu spotrebiteľa.

45. Súd v tejto súvislosti poukazuje tiež napr. na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 19Co/130/2019 zo dňa 27.02.2020. V ňom krajský súd okrem iného uviedol, cit. „Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom žalobca pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta.“

46. Súd na podporu svojich záverov poukazuje aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.03.2020 sp.zn. 3Co/153/2019 týkajúci sa rovnako porušenia povinnosti skúmať náležite bonitu spotrebiteľa. Podľa záverov krajského súdu (viď bod 17 odôvodnenia rozsudku) „je nutné konštatovať, že ustanovenie § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. súd v súlade s požiadavkou odbornej spôsobilosti veriteľa vykladá tak, že bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho príjmov a výdavkov ako aj jeho lustráciou cez príslušné databázy. Nevykonanie jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti. Ako vyplýva z prejednávanej veci, overenie bonity dlžníka nebolo dostatočné. Postup žalobcu bol iba formálny a nezodpovedal odbornej starostlivosti. Žalobca nemal preukázaný príjem žalovaného hodnovernými dokladmi, napriek tomu mu poskytol úver. Žalobca sa nezaujímal, aké má žalovaný výdavky na živobytie a či mu teda zostáva dostatok finančných prostriedkov na splácanie úveru.“

47. Nedôsledné skúmanie bonity žalovaného spôsobilo v predmetnej veci dôsledok vyplývajúci z § 11 ods. 2 vety prvej citovaného zákona, a to ten, že nie je možné úver predčasne zosplatniť. Právny úkon veriteľa o zosplatnení je preto v rozpore s týmto ustanovením, a preto podľa § 39 Občianskeho zákonníka je absolútne neplatný. Súd len pre úplnosť dodáva, že žalobca síce predložil súdu upozornenie - „predžalobnú upomienku“ zo dňa 26.06.2020, ku ktorému predložil aj doklad o doručovaní, ale nie je zrejmé čoho sa tento týkal, doručenie čoho (akej listiny) má preukazovať pričom ako adresát je označený žalovaný. Žalobca predložil tiež oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru zo dňa 27.08.2020, no nepredložil žiaden dôkaz o tom, že toto oznámenie žalovanému skutočne odoslal, resp. doručil do sféry jeho dispozície. Žalobca teda nepredložil žiaden dôkaz, ktorým by bolo preukázané, že by právny predchodca žalobcu skutočne doručil žalovanému oznámenie, že vyhlásil predčasnú splatnosť úveru a vyzval ho k úhrade zosplatnenej sumy úveru a kedy sa tak malo stať. Uvedené bolo potrebné preto, lebo bez preukázania doručenia takéhoto oznámenia o vyhlásení predčasnej splatnosti úveru a výzvy k úhrade zostatku úveru žalovanému, žalovaný nemohol o ňom vedieť. Z ustanovenia § 53 ods. 9 OZ vyplýva, že pre účinné zosplatnenie sa vyžaduje: 1/ existencia omeškania dlžníka so splácaním úveru dlhšia ako 3 mesiace, 2/ upozornenie dlžníka veriteľom na možnosť zosplatnenia úveru v lehote nie kratšej ako 15 dní pred zosplatnením, 3/ doručenie oznámenia o zosplatnení úveru dlžníkovi,

príčom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne. Žalobca nepreukázal, že by žalovanému doručil predložené oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru zo dňa 27.08.2020, pričom účinky tohto úkonu nastávajú až doručením (§ 45 ods. 1 OZ). Podporne vid' napr. rozsudok Okresného súdu Levice sp.zn. 7Csp/140/2020 alebo Okresného súdu Banská Bystrica sp.zn. 13Csp/7/2020.

48. Ďalším dôvodom prečo nemohlo ísť o platné predčasné zosplatnenie úveru je dôvod, na ktorý poukázal opakovane už v minulosti aj Krajský súd v Prešove, ktorý v rozsudku zo dňa 28.06.2018 sp.zn. 6Co/26/2017 vo vzťahu k náležitostiam zosplatnenia dlhu uviedol, že "taký právny úkon, akým je zosplatnenie celého dlhu by mal obsahovať dôležitý údaj, a to identifikáciu tej nezaplatenej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu. Práve totiž od splatnosti tejto splátky sa začína počítať premlčacia doba podľa § 103 OZ. Preto možno celkom opodstatnene konštatovať nad rámec potreby pre rozhodnutie v merite veci, že právny úkon, ktorým veriteľ zosplatnil celý dlh je na úkor určitosti nejasný, vyvoláva otázky, a preto neplatný pre jeho neurčitosť (§ 37 ods. 1 OZ)". Uvedený názor bol potvrdený aj v ďalších rozhodnutiach Krajského súdu v Prešove (vid' napr. rozsudok zo dňa 29.10.2019 sp.zn. 20Co/90/2019, bod 17 jeho odôvodnenia).

49. Negatívne dôsledky nemožnosti jednorazového zosplatnenia úveru zaťažujú veriteľa, idú na jeho vrub, on pripravil zmluvu a vymedzil v nej náležitosti spôsobom odporujúcim § 7 a § 9 ods. 2 ZoSÚ, preto nemohol úver predčasne zosplatniť ani platne postúpiť pohľadávku voči žalovanému na žalobcu, keďže ako už súd uviedol, zákonnou podmienkou postupiteľnosti takejto pohľadávky v zmysle § 17 ZoSÚ bolo, aby išlo o pohľadávku po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávku, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, čo tu splnené nebolo (posledná splátka úveru bude splatná až dňa 20.02.2026 a platné predčasné zosplatnenie úveru súdu preukázané nebolo).

50. Súd preto musel prihliadnuť na nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, nakoľko vymáhanie pohľadávky a uplatnenie práv v právnom štáte musí mať a má svoj právny rámec, zákonný postup a ani prípadná existencia dlhu dlžníka nemôže ospravedlniť jeho nedodržanie. V danom prípade sa navyše plnenia domáha profesionál znalý práva proti neprofesionálovi - spotrebiteľovi, preto nedodržanie zákonných podmienok postúpenia pohľadávky v zmysle osobitných ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch tu ide na ťarchu veriteľa a nemôže ho zhojiť ani neplnenie povinnosti dlžníka splácať úver, keďže dlžník na neplatnosti postúpenia pohľadávky bankou na žalobcu žiadnu vinu nenesie a nijako túto neplatnosť nezavinil. Navyše nepreukázanie aktívnej vecnej legitímácie žalobcom nemá žiaden súvis a vplyv na to, či existuje (a trvá) alebo neexistuje záväzok žalovaného z pôvodnej zmluvy o úvere, keďže postúpenie pohľadávky sa týka len zmeny v osobe veriteľa a nie pohľadávky ako takej.

51. Pokiaľ ide o pripustenie zmeny žalobcu uznesením zo dňa 13.12.2023, išlo o procesné rozhodnutie, ktoré nijako neosvedčovalo platnosť postúpenia pohľadávky a hmotnoprávnu aktívnu vecnú legitímáciu do konania vstupujúceho žalobcu a nezbavovalo súd povinnosti ju skúmať. Skutočnosť, že do konania bol žalobca pripustený nezbavovala súd povinnosti preskúmať ex offa zákonné podmienky pre postúpenie pohľadávky. Pri rozhodovaní o návrhu na zmenu strany sporu súd skúma, či ten kto zmenu navrhuje preukázal prevod alebo prechod práv alebo povinností, pričom pre účely tohto rozhodnutia stačí preukázanie, že nastala (formálno-právna) skutočnosť, ktorá môže mať podľa hmotného práva za následok prevod alebo prechod práv alebo povinností. Súd v tomto štádiu nie je oprávnený hodnotiť, či sú inak naplnené predpoklady pre takéto právne nástupníctvo z pohľadu hmotnoprávnej úpravy, t.j. neposudzuje prevod alebo prechod práv alebo povinností podľa hmotného práva v rozsahu zodpovedajúceho možnému záveru pre rozhodnutie vo veci samej, neposudzuje, či podľa hmotného práva skutočne došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti lebo to je vyhradené až rozhodnutiu vo veci samej pri skúmaní vecnej legitímácie účastníka konania (vid' tiež Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Cdo 42/2011 zo dňa 20.12.2011, ktoré je plne použiteľné aj v režime § 80 CSP, nakoľko nedošlo k zásadnej obsahovej zmene právnej úpravy zmeny účastníka/ strany sporu v porovnaní s predošlým § 92 ods.2,3 O.s.p., čo potvrdzuje aj dôvodová správa k CSP, ktorá konštatuje, že navrhovaná právna úprava sa len prispôsobila terminológii a novej koncepcii sporového konania). Súd teda pri rozhodovaní o zmene strany sporu hodnotí takýto návrh len z hľadísk, či návrh na zmenu bol podaný oprávnenou osobou, či sa tak stalo po podaní žaloby a osoba, ktorá má vstúpiť do konania na miesto žalobcu s tým súhlasila a či v návrhu tvrdená skutočnosť je podľa hmotného práva spôsobilá preukázať, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností. Ako vyplýva aj z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Cdo 42/2011 zo dňa 20.12.2011,

súd v rámci rozhodnutia podľa § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. (dnes § 80 CSP) nehodnotí právne úkony z hľadiska ich platnosti, lebo by išlo o posúdenie naplnenia predpokladov právneho nástupníctva z pohľadu hmotnoprávnej úpravy, a teda o riešenie predbežnej otázky dôležitej pre rozhodnutie vo veci samej. Platnosť postúpenia pohľadávky tu preto súd nebol oprávnený skúmať pri procesnom rozhodovaní o návrhu na zmenu žalobcu, pri ktorom na to objektívne ani nie je priestor a možnosť (keďže dokazovanie v zmysle § 188 ods.1 CSP sa vykonáva až na pojednávaní), ale mohol tak urobiť až pri rozhodovaní vo veci samej.

52. Pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu, ten ju vyvodzuje z toho, že pohľadávka voči žalovanému bola na neho postúpená ku dňu 21.09.2023 na základe zmluvy o postúpení pohľadávok. Vzhľadom na skutočnosť, že veriteľom s ktorým žalovaný uzavrel úverovú zmluvu na základe ktorej mala vzniknúť žalovaná pohľadávka nebol žalobca ale obchodná spoločnosť Všeobecná úverová banka, a.s. a vzhľadom na tvrdenie žalobcu, že pohľadávka voči žalovanému bola mu postúpená zmluvou o postúpení pohľadávok, základnou otázkou pre rozhodnutie, ktorú bolo nevyhnutné skôr než by súd pristúpil k samotnému posúdeniu výšky nároku vyriešiť si otázku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Zodpovedanie uvedenej otázky súdom je nevyhnutné vždy, a to ex offa, teda aj bez námietky a bez ohľadu na postoj žalovaného, teda bez ohľadu na to, či sám žalovaný nárok voči nemu uplatnený sporí alebo nie (k tomu podporne pozri napr. rozsudky Krajského súdu v Prešove sp.zn. 21Co/83/2017 alebo 18Co/101/2017 z ktorých cit. "Súd prvej inštancie správne preskúmaval vecnú legitímáciu, či už aktívnu (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnu (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného), ktorá je imanentnou súčasťou civilného procesu (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. 6. 2010, sp. zn. 2Cdo 205/2009). V opačnom prípade by išlo o zjavný exces v postupe konajúceho súdu, ktorý pri opomenutí vyriešiť kardinálnu otázku, akou je otázka existencie vecnej legitímácie, k zodpovedaniu ktorej je konajúci súd ex offa viazaný, by bolo protirečenie obsahu základného práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj obsahu práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru.- (nález Ústavného súdu SR zo 16. decembra 2014, sp. zn. III. ÚS 266/2014.".

53. Podľa názoru súdu nebola v spore preukázaná aktívna vecná legitímácia žalobcu, teda platné postúpenie pohľadávky voči žalovanému, či čo i len jej časti na žalobcu. Žaloba tak musela byť zamietnutá bez ďalšieho, keďže žalobca nepreukázal svoju aktívnu vecnú legitímáciu.

54. V súvislosti so svojim záverom o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu súd poukazuje na to, že uvedené rozhodnutie už pre žalobcu nemôže byť nijako nové, či prekvapivé, nakoľko k rovnakému záveru v skutkových a právne obdobných sporoch žalobcu dospeli aj iné súdy. V tejto súvislosti súd dáva do pozornosti žalobcu napr. rozsudok Okresného súdu Levice sp.zn. 7Csp/140/2020, alebo rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 7Csp/194/2020, či rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp.zn. 13Csp/7/2020.

55. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

56. Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

57. Podľa § 262 ods. 1 a 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

58. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 odsek 1 CSP s použitím § 256 CSP. Žaloba bola voči žalovanému zamietnutá v plnom rozsahu, teda žalovaný mal v konaní plný procesný úspech. Na základe uvedeného súd priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške priznanej náhrady trov rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od dňa jeho doručenia na Okresný súd Bardejov.

V odvolaní sa má uviesť ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka konania, ďalej sa má uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.